

GWIDA GHALL-PRATTIKA

GHALL-APPLIKAZZONI

TAR-REGOLAMENT DWAR IL-KUMPILAZZJONI TA' XHIEDA

**(Regolament tal-Kunsill (KE) Nru. 1206/2001 tat-28 ta' Mejju 2001
dwar kooperazzjoni bejn il-qradi ta' l-Istati Membri fil-kumpilazzjoni
ta' xhieda f'materji ċivili jew kummerċjali)**

**Dan id-dokument thejja mis-Servizzi tal-Kummissjoni
f'konsultazzjoni man-Netwerk Ġudizzjarju Ewropew f'Affarijiet Ċivili
u Kummerċjali (<http://europa.eu.int/civiljustice>)**

WERREJ

I. Introduzzjoni

II. Ghanijiet tar-Regolament

III. Firxa Sostantiva tar-Regolament

IV. Qrati u Awtoritajiet

V. Metodi tal-Kumpilazzjoni ta' Xhieda

A. Iż-żewġ metodi

B. Talba mill-qorti li tagħmel it-talba lill-awtorità kompetenti (Artikoli 4 – 16)

a) Trażmissjoni tat-talbiet

a1) Forma u kontenut

a2) Talbiet speċjali

a3) Mezzi mgħaġġla ta' trażmissjoni ta' talbiet u komunikazzjonijiet ohra

a4) Lingwi

a5) Eżenzjoni tat-talbiet għall-awtentifikazzjoni

b) Wasla tat-talbiet

b1) Irċevuta

b2) Talba mhux kompluta

c) Kumpilazzjoni ta' xhieda mill-Qorti li ssirilha t-Talba

- c1) Limiti ta' zmien
 - c2) Ligi applikabbli għat-twettiq tat-talbiet (Artikolu 10)
 - c3) Mizuri ta' sfurzar
 - c4) Twettiq ta' talba bil-preżenza u l-partecipazzjoni tal-partijiet jew tar-rappreżentanti tal-Qorti li tagħmel it-Talba
-
- d) Rifjut ta' twettiq ta' talba
 - d1) Dritt jew dmir ta' persuna li tirrifjuta li tixhed
 - d2) Raġunijiet varji għar-rifjut
 - d3) L-ebda eċċezzjoni ta' politika pubblika
 - d4) Konsegwenzi tar-rifjut
-
- e) Notifika ta' dewmien jew rifjut mill-Qorti Mitluba
-
- f) Proċedura wara t-twettiq tat-talba

C. Kumpilazzjoni diretta ta' xhieda mill-qorti li tagħmel it-talba, Artikolu 17

D. Regoli dwar l-applikazzjoni ta' mezzi moderni ta' komunikazzjoni

Anness I: Metodi tal-Kumpilazzjoni ta' Xhieda

Anness II: Talba lill-Qorti Kompetenti

Anness III: Kumpilazzjoni Diretta ta' Xhieda (Artikolu 17)

Anness IV: Forom Standard (Anness)

I. Introduzzjoni

1. Bosta drabi ma jkunx biżżejjed li wieħed ikollu klejm fuq parti oħra biex fil-fatt jirbaħ il-każ għaliex il-parti l-oħra tikkontesta l-fatti li fuqhom il-klejm tkun ibbażata. Għalhekk huwa ġeneralment kruċjali li tiġi ppreżentata xhieda lill-qorti biex tkun pruvata klejm. Sabiex isir dan jista' jkun neċessarju li tittiehed evidenza fi Stat Membru ieħor barra dak li fih il-proċeduri ġudizzjarji jkunu qed jingiebu jew ikunu jistgħu jingiebu. Perezempju, jista' jkun neċessarju li jinstemgħu xhieda fi Stati Membri oħra, jew il-qorti jista' jkollha żżur il-post fi Stat Membru ieħor fejn ikunu seħħew il-fatti.

2. Qabel l-2004, ma kien hemm l-ebda strument li jorbot bejn l-Istati Membri kollha dwar il-kumpilazzjoni tax-xhieda. Fl-2001 il-Kunsill ta' l-Unjoni Ewropea adotta r-Regolament (KE) Nru. 1206/2001 dwar kooperazzjoni bejn il-qorti ta' l-Istati Membri fil-kumpilazzjoni ta' xhieda f'materji ċivili jew kummerċjali (ir-“Regolament”) li jstabbilixxi regoli proċedurali sabiex ikun iħfef li tiġi kkompilata xhieda fi Stat Membru ieħor. Ir-Regolament huwa applikabbli madwar l-Unjoni bl-eċċezzjoni tad-Danimarka sa mill-1 ta' Jannar 2004. Bejn l-Istati Membri kkonċernati, huwa jieħu post il-Konvenzjoni ta' the Hague ta' l-1970.

Ir-Regolament u l-informazzjoni kollha rilevanti għall-applikazzjoni tiegħu huma disponibbli fl-Atlas Ġudizzjarju Ewropew f' Affarijiet Ċivili hawnhekk:

http://europa.eu.int/comm/justice_home/judicialatlascivil/html/takingevinformation_en.htm

II. Għanijiet tar-Regolament

3. Hafna drabi jkun neċessarju li qorti fi Stat Membru li tkun mitluba tagħti deċiżjoni fi kwistjoni ċivili jew kummerċjali tiġbor xhieda fi Stat Membru ieħor.

4. L-għan primarju tar-Regolament huwa li t-talbiet għat-twettiq tal-kumpilazzjoni ta' xhieda jiġu eżegwiti bla dewmien. L-effiċjenza tal-proċeduri ġudizzjarji f'oqsma ċivili u kummerċjali titlob li t-trażmissjoni u l-eżekuzzjoni tat-talbiet għat-twettiq tal-

kumpilazzjoni tax-xhieda ssir direttament u bl-aktar mezz mgħaġġel possibbli bejn il-qorti ta' l-Istati Membri. Sabiex tkun iffacilitata l-kumpilazzjoni tax-xhieda, ir-Regolament jipprovdi wkoll għall-possibilità li l-qorti ta' Stat Membru tikkumpila xhieda direttament fi Stat Membru ieħor.

III. Firxa Sostantiva tar-Regolament u r-Relazzjoni mal-Ftehimiet Internazzjonali

5. Skond l-Artikolu 1(1), ir-Regolament japplika f'affarijiet ċivili jew kummerċjali fejn il-qorti ta' Stat Membru, f'konformità mad-dispożizzjonijiet tal-liġi f'dak l-Istat, titlob:

- li l-qorti kompetenti ta' Stat membru ieħor tiġbor ix-xhieda; jew
- li tiġbor ix-xhieda direttament fi Stat Membru ieħor.

L-Artikolu 1(2) tar-Regolament jistipula li ma jsirux talbiet sabiex tinkiseb xhieda li m'hix maħsuba għal użu fi proċeduri ġudizzjarji, li jkunu diġà bdew jew li jkunu kkontemplati.

6. Għalhekk, hemm erba' kundizzjonijiet għall-applikazzjoni tar-Regolament. Dan japplika għal:

- talbiet għall-kumpilazzjoni ta' xhieda
- xhieda maħsuba għall-użu fi proċeduri ġudizzjarji, mibdija jew ikkontemplati
- f'affarijiet ċivili jew kummerċjali
- mill-qorti ta' Stat Membru

7. Il-kunċett ta' "affarijiet ċivili u kummerċjali" huwa wiehed awtonomu fil-liġi tal-Komunità li għandu jiġi interpretat fid-dawl ta' l-għanijiet tar-Regolament u tat-Trattat tal-KE u b'mod partikolari f'konformità ma' l-Artikolu 65. Il-Qorti Ewropea tal-Ġustizzja tat interpretazzjonijiet tagħha f'okkazzjonijiet differenti¹. Ir-Regolament japplika għall-proċeduri kollha ċivili u kummerċjali tkun xi tkun in-natura tal-qorti jew tribunal li fih iseħħu. Pereżempju hija tapplika għal litigazzjoni bbażata fuq il-liġi ċivili

¹ Ara eż. 14. Ottubru 1976, 29/76, *LTU v. Eurocontrol*, f'ECR, 1541; 16. Dicembru 1980, 814/79, *Ruffler*, ECR, 3807; 21 April 1993, C-172/91 *Sontag*, ECR, I-1963; 14. Novembru 2002, C-271/00, *Steenbergen v. Baten*

u kummerċjali, il-liġi tal-konsumatur, il-liġi ta' l-impjeg u saħansitra l-liġi tal-kompetizzjoni f'dak li jikkonċerna l-proċeduri privati. Minbarra dan, għandu jkun enfasizzat li l-firxa ta' l-applikazzjoni tar-Regolament tinkludi oqsma li huma esklużi mill-firxa ta' l-applikazzjoni tar-Regolament Brussell I²) bħal f'affarijiet relatati ma' l-istatus jew il-kapaċità legali ta' persuni naturali, drittijiet ta' propjetà li jirriżultaw minn relazzjoni matrimonjali, testmenti u suċċessjoni; falliment, proċeduri li jikkonċernaw l-istralċ ta' kumpanniji insolventi jew ta' persuni ġuridici oħra, arrangamenti ġudizzjarji, kompożizzjonijiet u proċeduri analogi.

8. Il-kunċett ta' "xhieda" mhux definit fir-regolament. Huwa jinkludi pereżempju smiġħ ta' xhieda ta' fatti, ta' partijiet, ta' esperti, il-preżentazzjoni ta' dokumenti, verifiki, stabbiliment ta' fatti, opinjoni esperta dwar il-benesseri tal-familji u t-tfal.

9. M'hemmx definizzjoni tal-kunċett ta' "qorti" fir-Regolament. Madankollu, huwa għandu jingħata interpretazzjoni wiesgħa, sabiex jinkludi l-awtoritajiet kollha fl-Istati Membri b'ġurisdizzjoni f'materji li jaqgħu taħt ir-regolament³. Il-kunċett ta' "qorti" ma jkoprix tribunali ta' arbitraġġ.

10. It-talba għandha ssir biss sabiex tiġi kkompilata xhieda maħsuba għall-użu fi proċeduri ġudizzjarji, mibdija jew ikkuntemplati. Din tinkludi l-kompilazzjoni ta' xhieda qabel il-preżentazzjoni tal-proċeduri li fihom tintuża x-xhieda, pereżempju jekk ikun hemm bżonn li tiġi kkompilata xhieda li ma tkunx disponibbli aktar tard.

11. Ir-Regolament jistipula fl-Artikolu 21 (1) li, f'relazzjoni ma' materji li japplika għalihom, huwa għandu jirbaħ fuq dispożizzjonijiet oħra li jkunu jinsabu fi ftehim jew arrangamenti bilaterali jew multilaterali li jkunu kkonkludew l-Istati Membri u partikolarment fuq il-Konvenzjoni ta' The Hague tat-18 ta' Marzu 1970 dwar il-Kompilazzjoni ta' Xhieda Barra l-Pajjiż f'Materji Ċivili jew Kummerċjali, fir-

² Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 44/2001 tat-22 Dicembru 2000 dwar il-ġurisdizzjoni u r-rikonossiment u infurzar ta' deċiżjonijiet f'materji ċivili jew kummerċjali.

³ Ara f'dan ir-rigward bħala eżempju d-definizzjoni ta' "qorti" fl-Artikolu 2 Nr. 1 tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 2201/2003 tas-27 ta' Novembru 2003 dwar il-ġurisdizzjoni u r-rikonossiment u l-

relazzjonijiet bejn l-Istati Membri li huma partijiet tagħha.

12. Madankollu, ir-regolament ma jwaqqafx lill-Istati Membri milli jzommu jew jikkonkludu ftehim jew arrangamenti bejn tnejn jew aktar minnhom sabiex jiffaċilitaw aktar il-kumpilazzjoni tax-xhieda, sakemm dawn ikunu kumpatibbli ma' dan ir-Regolament (Artikolu 21 (2)).

IV. Qrati u Awtoritajiet

13. Ir-Regolament jipprovdi għal qrati u awtoritajiet differenti:

- **Il-qorti li tagħmel it-talba** (Artikolu 2) hija l-qorti li quddiemha jinbdew jew ikunu kkuntemplati l-proċeduri.
- **Il-qorti li ssirilha t-talba** (Artikolu 2) hija l-qorti kompetenti ta' Stat Membru ieħor għat-twettiq tal-kumpilazzjoni tax-xhieda.
- **Il-korp ċentrali** (Artikolu 3 (1)) jipprovdi informazzjoni lill-qrati u jfittex soluzzjonijiet għad-diffikultajiet li jistgħu jinqalgħu fir-rigward ta' talba. Il-korp ċentrali jgħaddi – f'kazijiet eċċezzjonali – fuq talba tal-qorti li tagħmel it-talba, talba lill-qorti kompetenti. Kif intqal aktar 'il fuq (§ 4) l-effiċjenza tal-proċeduri għudizzjarji f'oqsma ċivili u kummerċjali titlob li t-trażmissjoni u l-eżekuzzjoni tat-talbiet għat-twettiq tal-kumpilazzjoni tax-xhieda ssir direttament u bl-aktar mezz mgħaġġel possibbli bejn il-qrati ta' l-Istati Membri. Għaldaqstant, talba tiġi trażmessa mill-korp ċentrali biss bħala eċċezzjoni.
- L-awtorità kompetenti (Artikolu 3 (3)) tiegħu d-deċiżjonijiet dwar it-talbiet biex tiġi kkompilata x-xhieda direttament skond l-Artikolu 17. Il-korp ċentrali jista' jkun identifikat bħala l-awtorità kompetenti.

V. Metodi tal-Kumpilazzjoni ta' Xhieda

infurzar tas-sentenzi f'materji matrimonjali u materji ta' responsabbiltà tal-ġenituri, li jhassar ir-

A. Iż-żewġ metodi

14. Il-Kapitolu II tar-Regolament fih ir-regoli dwar it-trażmissjoni u l-eżekuzzjoni tat-talbiet. Kif spjegat aktar 'il fuq, ir-Regolament jistipula żewġ metodi għall-kumpilazzjoni tax-xhieda (ara l-Anness I):

- il-kumpilazzjoni tax-xhieda mill-qorti li ssirilha t-talba, wara talba trażmessa direttament mill-qorti li tagħmel it-talba lill-qorti li ssirilha t-talba (ara B. aktar 'il isfel)
- il-kumpilazzjoni diretta ta' xhieda mill-qorti li tagħmel it-talba (ara C. aktar 'il isfel)

Iż-żewġ metodi jistgħu jintgħażlu minn xulxin fir-rigward tal-fatt ta' liema qorti għandha r-responsabbiltà dwar il-proċedura tal-kumpilazzjoni tax-xhieda (fl-ewwel każ hija l-qorti li ssirilha t-talba, fit-tieni każ il-qorti li tagħmel it-talba). Differenza oħra qiegħda fil-fatt li fil-każ tal-kumpilazzjoni diretta tax-xhieda hija mehtieġa awtorizzazzjoni mill-Istat Membru li fih tkun trid issir il-kumpilazzjoni tax-xhieda. Fiż-żewġ każijiet ix-xhieda tista' tkun kumpilata permezz ta' mezzi lokali u minn distanza (bħal, pereżempju, permezz ta' vidjokonferenzi). Meta pereżempju jinstema' xhud, il-fattur relevanti li jiddistingwi ż-żewġ metodi huwa liema qorti hija responsabbli għall-kumpilazzjoni tax-xhieda. Għandu jkun innutat li fiż-żewġ każijiet ir-Regolament jipprovdi għall-possibilità li l-qorti li ma jkollhiex ir-responsabbiltà għall-kumpilazzjoni tax-xhieda xorta waħda tipparteċipa fiha (ara l-Artikoli 12 u 17(4)). Dan jista' jfisser ukoll li l-qorti li ma jkollhiex ir-responsabbiltà għall-kumpilazzjoni tax-xhieda imma tipparteċipa fiha, tkun tista' tistaqsi mistoqsijiet lil xhud waqt smiġh jekk il-qorti li jkollha r-responsabbiltà għall-kumpilazzjoni tax-xhieda tkun taqbel ma' dan. .

B. Talba mill-qorti li tagħmel it-talba lill-awtorità kompetenti (Artikoli 4 – 16)

a) Trażmissjoni tat-talbiet

a1) Forma u kontenut

Regolament (KE) Nru 1347/2000.

15. L-Artikolu 4 (1) jistabilixxi r-regoli dwar il-forma u l-kontenut tat-trażmissjoni tat-talbiet (ara wkoll l-Anness II). Din it-talba għandha ssir bl-użu tal-*Formola A*. Il-formola tista' timtela' fuq l-internet fl-Atlas fuq:

http://europa.eu.int/comm/justice_home/judicialatlascivil/html/te_filling_en.htm.

Din għandu jkun fiha d-dettalji li ġejjin:

- (a) il-qorti li tagħmel it-talba u fejn hu xieraq dik li ssirilha t-talba;
Il-lista tal-qorti kompetenti flimkien mal-kompetenza territorjali tagħhom hija disponibbli fil-manwal ta' l-Atlas Ġudizzjarju Ewropew għall-Affarijiet Ċivili:
http://europa.eu.int/comm/justice_home/judicialatlascivil/html/te_documents_en.htm
- (b) l-ismijiet u l-indirizzi tal-partijiet fil-proċeduri u r-rappreżentanti tagħhom, jekk ikun hemm;
- (c) in-natura u s-sugġett tal-każ u stqarrija qasira tal-fatti;
Fit-twettiq ta' din id-dispożizzjoni, jista' jkun utli li jiġu inklużi mas-sommarju tal-fatti, il-bażi legali tal-klejm, deskrizzjoni qasira tal-kwistjonijiet fil-każ u r-relevanza tax-xhieda għal dawk il-kwistjonijiet (paragrafu 11 ta' *Formola A*).
- (d) deskrizzjoni tal-kompilazzjoni ta' xhieda li jkollha titwettaq;
- (e) meta t-talba tkun għal eżaminar ta' persuna:
 - l-isem (ismijiet) u l-indirizz(i) tal-persuna/i li jkollhom jiġu eżaminati,
 - il-mistoqsijiet li għandhom jitpoġġew lill-persuna/i li għandu jiġi eżaminat (jew li għandhom jiġu eżaminati) jew stqarrija tal-fatti li dwarhom hu għandu jiġi eżaminat (jew li dwarhom huma għandhom jiġu eżaminati) ,
 - fejn ikun xieraq, referenza għad-dritt li wieħed jirrifjuta li jixhed taht il-liġi ta' l-Istat Membru tal-qorti li ssirilha t-talba,
 - kwalunkwe obbligu li l-eżaminar isir taht ħalfa jew affermazzjoni li ssir minflokha, u kwalunkwe forma speċjali li għandha tintuża,

- fejn ikun xieraq, kull informazzjoni oħra li l-qorti li tagħmel it-talba tikkunsidra neċessarja.

a2) Talbiet speċjali

16. L-Artikolu 4(1) (f) jistipula li fejn it-talba tkun għall-prezentazzjoni ta' dokumenti jew għall-ispezzjoni ta' oġġetti, hija għandha tinkludi d-dettalji tagħhom.

17. Jekk il-qorti li tagħmel it-talba tkun talbet li t-talba titwettaq f'konformità ma' proċedura speċjali stipulata mill-liġi tagħha, hija għandha tuża l-*Formola A* b'din l-indikazzjoni (Artikolu 4 (1) (g)). Kif stabbilit fil-paragrafu 13 tal-*Formola A*, id-dettalji u l-ispezzjoni tal-proċedura speċjali għandhom ikunu deskritti fl-anness għall-*Formola*. Il-proċedura speċjali tista' pereżempju tkopri l-manjiera li biha x-xhieda tkun registrata jew il-mod li bih xhud ikun eżaminat jew il-partijiet ikunu mismugħa jew ikun appuntat u mismugħ espert jew ikunu pprezentati d-dokumenti eċċ.

18. Jekk il-qorti li tagħmel it-talba tkun talbet lill-qorti li ssirilha t-talba sabiex tuża t-teknoloġija tat-telekomunikazzjoni għat-twettiq tal-kompilazzjoni tax-xhieda, b'mod partikolari bl-użu tal-vidjokonferenzi u t-telekonferenzi, l-Artikolu 4 (1) jistipula li t-talba għandu jkun fiha din id-domanda (bl-użu tal-*Formola A*).

a3) Mezzi mgħaġġla ta' trażmissjoni ta' talbiet u komunikazzjonijiet oħra

19. Skond l-Artikolu 6 tar-Regolament, kull talba u komunikazzjoni għandhom jiġu trażmessi bl-aktar mezzi mgħaġġla possibbli, li l-Istat Membru li tkun qed issirli t-talba jkun indika li jista' jaċċetta. Il-komunikazzjonijiet relatati ta' l-Istati Membri huma disponibbli fl-Atlas Ġudizzjarju Ewropew f' Affarijiet Ċivili.

It-trażmissjoni tista' titwettaq b'kull mezz xieraq, sakemm id-dokument riċevut ikun jirrifletti b'mod preċiż il-kontenut tad-dokument mibgħut u l-informazzjoni kollha fih tkun tinqara.

a4) Lingwi

20. Skond l-Artikolu 5 tar-Regolament, it-talba u kull korrisondenza oħra għandhom isiru

- fil-lingwa uffiċjali ta' l-Istat Membru li tkun qed issirli t-talba;
- jew, jekk ikun hemm diversi lingwi uffiċjali f'dak l-Istat Membru, fil-lingwa uffiċjali jew f'wahda mill-lingwi uffiċjali tal-post fejn il-kumpilazzjoni ta' xhieda mitluba tkun se sseħħ,
- jew f'lingwa oħra li l-Istat Membru li tkun qed issirli t-talba jkun indika li jaċċetta.

Dokumenti li l-qorti li tagħmel it-talba tqis li hu neċessarju li jkunu allegati għat-twettiq tat-talba għandu jkollhom magħhom traduzzjoni fil-lingwa li biha t-talba tkun inkitbet.

21. Il-lista tal-lingwa jew lingwi uffiċjali minbarra dawk tagħhom li l-Istati Membri aċċettaw skond l-Artikolu 5 u 22 (4) għall-mili tal-formoli hija disponibbli fl-Atlas.

a5) Eżenzjoni tat-talbiet mill-awtentikazzjoni

22. It-talba u d-dokumenti kollha li jkunu magħha għandhom ikunu eżentati mill-awtentikazzjoni jew kwalunkwe formalità ekwivalenti (Artikolu 4 (2)).

b) Wasla tat-talbiet

b1) Irċevuta

23. Il-qorti li ssirilha t-talba għandha tibgħat irċevuta lill-qorti li tagħmel it-talba - billi tuża l-Formola B fl-Anness – fi żmien sebat ijiem minn meta tkun irċeviet it-talba (Artikolu 7 (1)).

24. Jekk it-talba ma tkunx tikkonforma mar-regoli tal-lingwa (Artikolu 5) jew tat-trażmissjoni (Artikolu 6), il-qorti li ssirilha t-talba għandha tinkludi nota li tgħid dan fl-irċevuta.

25. Jekk it-twettiq ta' talba li tkun tikkonforma mar-regoli tal-lingwa ma jaqax taht il-gurizdizzjoni tal-qorti li lilha tkun giet trazmessa, din il-qorti għandha tgħaddi t-talba lill-qorti kompetenti ta' l-Istat Membru tagħha u tinforma b'dan lill-qorti li tagħmel it-talba (bl-użu tal-paragrafu 14 tal-*Formola A*).

b2) Talba mhux kompluta

26. Hemm żewġ kazijiet li fihom talba ma tkunx tista' titwettaq minhabba li ma tkunx kompluta:

27. L-ewwel, jekk it-talba ma tkunx tinkludi l-informazzjoni kollha neċessarja skond l-Artikolu 4 (Artikolu 8 (1)). F'dan il-każ, il-qorti li ssirilha t-talba għandha tinforma lill-qorti li tagħmel it-talba mingħajr dewmien u mhux aktar tard minn 30 jum wara l-wasla tat-talba bl-użu tal-*Formola C*, u għandha titlobha li tibgħat l-informazzjoni li tkun nieqsa, li għandha tkun indikata bl-aktar mod preċiż possibbli.

28. It-tieni, jekk ikun meħtieġ depożitu jew avvanz ta' flus (Artikolu 8(2)).

- L-eżekuzzjoni tat-talba skond l-Artikolu 10 m'għandhiex twassal għal klejm għal kwalunkwe rimbors ta' taxxi jew spejjeż (Artikolu 18 (1)). Hemm eċċezzjoni dwar ir-regoli mħallsa lill-esperti u l-interpreti, u l-ispejjeż li jirriżultaw mill-applikazzjoni ta' l-Artikolu 10 (3) u (4).
- Jekk l-opinjoni ta' espert tkun meħtieġa, il-qorti li ssirilha t-talba tista' qabel twettaq it-talba, titlob ukoll lill-qorti li tagħmel it-talba għal depożitu jew avvanz ta' flus adegwat għall-ispejjeż mitluba (Artikolu 18 (3)). Fil-każijiet l-oħra kollha, id-depożitu jew avvanz ta' flus m'għandux ikun kundizzjoni għat-twettiq tat-talba.
- Jekk id-depożitu jew avvanz ta' flus ikunu neċessarji, il-qorti li tagħmel it-talba għandha tinforma b'dan mingħajr dewmien lill-qorti li tagħmel it-talba (mhux aktar tard minn 30 jum wara l-wasla tat-talba) bl-użu tal-*Formola C*, u għandha tinforma lill-qorti li tagħmel it-talba kif ikunu jistgħu jsiru d-depożitu jew l-avvanz ta' flus. Il-qorti li tagħmel it-talba għandha tibgħat irċevuta tad-depożitu jew avvanz ta' flus mingħajr dewmien (mhux aktar tard minn għaxart ijiem mill-wasla tad-depożitu jew avvanz ta' flus) bl-użu tal-*Formola D* (Artikolu 8 (2)).

c) Kumpilazzjoni ta' xhieda mill-qorti li ssirilha t-talba

c1) Limiti ta' zmien

29. Jekk it-talba tkun kompluta u tkun tista' titwettaq, l-Artikolu 10(1) jistipula li l-qorti li ssirilha t-talba twettaqha mingħajr dewmien u mhux aktar tard minn 90 jum wara li tkun waslet.

30. F'każ li t-talba ma tkunx tista' titwettaq minħabba li ma jkunx fiha l-informazzjoni kollha mitluba skond l-Artikolu 4 jew ma tkunx tikkonforma mal-kundizzjonijiet stabbiliti fl-Artikoli 5 u 6, il-limitu ta' zmien indikat fl-Artikolu 10 għandu jibda jgħodd biss minn meta l-qorti li ssirilha t-talba tkun irċeviet it-talba mimlija kif suppost (Artikolu 9).

31. Jekk il-qorti li ssirilha t-talba, qabel ma twettaq it-talba, tkun talbet lill-qorti li tagħmel it-talba għal depożitu jew avvanz ta' flus għall-ispejjeż mitluba, skond l-Artikolu 18(3), dan il-limitu ta' zmien jibda jgħodd biss meta d-depożitu jew l-avvanz ikunu saru.

c2) Ligi applikabbli għat-twettiq tat-talbiet

32. B'mod ġenerali, il-qorti li ssirilha t-talba twettaq it-talbiet skond il-liġijiet tagħha (Artikolu 10(2)). Hija tista', madankollu, twettaq it-talba skond proċedura speċjali stipulata mill-liġi ta' l-Istat Membru tal-qorti li tagħmel it-talba, jekk din ta' l-aħħar titlob dan skond il-paragrafu 13 ta' *Formola A* (ara § 15 aktar 'il fuq). Jekk il-qorti li ssirilha t-talba jkollha xi dubju dwar il-proċedura speċjali mitluba, informazzjoni addizzjonali tista' tintalab permezz tal-*Formola C*.

33. Madankollu, jekk din il-proċedura ta' l-Istat Membru tal-qorti li tagħmel it-talba tkun inkompatibbli mal-liġi ta' l-Istat Membru tal-qorti li ssirilha t-talba jew minħabba diffikultajiet prattiċi importanti, il-qorti li ssirilha t-talba tista' tirrifjuta li tikkonforma ma' dan l-obbligu (Artikolu 10(3)). Proċedura tista' tkun ikkunsidrata bħala

inkompatibbli mal-liġi ta' l-Istat Membru tal-qorti li ssirilha t-talba jekk tkun f'kunflitt mal-prinċipji fundamentali ta' dik il-liġi. Fiż-żewġ każijiet, il-qorti li ssirilha t-talba għanda tinforma lill-qorti li ssirilha t-talba permezz tal-*Formola E*.

c3) Miżuri ta' sfurzar

34. Il-liġi applikabbli għal miżuri ta' sfurzar għat-twettiq ta' talba hija determinata skond il-liġi ta' l-Istat Membru tal-qorti li ssirilha t-talba sakemm din tipprovdi għat-twettiq ta' talba magħmula għall-istess skop mill-awtoritajiet nazzjonali ta' dak l-Istat Membru jew wieħed mill-partijiet ikkonċernati (Artikolu 13). Għandu jkun enfasizzat li l-kumpilazzjoni diretta tax-xhieda (ara §§ 50 - 55) tista' ssehh biss jekk tkun tista' titwettaq fuq bażi volontarja mingħajr il-bżonn ta' miżuri ta' sfurzar (Artikolu 17 (2)).

c4) Twettiq ta' talba bil-preżenza u l-partecipazzjoni tal-partijiet jew tar-rappreżentanti tal-Qorti li tagħmel it-talba

35. Jekk ikun stipulat bil-liġi ta' l-Istat Membru tal-qorti li tagħmel it-talba, il-partijiet u, jekk ikun hemm, ir-rappreżentanti tagħhom, għandhom id-dritt li jkunu preżenti għat-twettiq tal-kumpilazzjoni tax-xhieda mill-qorti li ssirilha t-talba (Artikolu 11 (1)).

36. Rappreżentanti tal-qorti li tagħmel it-talba għandhom id-dritt li jkunu preżenti waqt it-twettiq tal-kumpilazzjoni tax-xhieda mill-qorti li ssirilha t-talba, jekk dan ikun kompatibbli mal-liġi ta' l-Istat Membru tal-qorti li tagħmel it-talba (Artikolu 12 (1)).

37. It-terminu “rappreżentant” tal-qorti li tagħmel it-talba jfisser membri tal-persunal ġudizzjarju identifikat minn din il-qorti, skond il-liġi ta' l-Istat Membru tagħha, jew persuna oħra, bħal espert identifikat minn din il-qorti.

38. Il-qorti li tagħmel it-talba għandha, fit-talba tagħha (*Formola A*), tinforma lill-qorti li ssirilha t-talba li l-partijiet u, jekk ikun hemm, ir-rappreżentanti tagħhom, se jkunu preżenti u, fejn ikun xieraq, li l-partecipazzjoni tagħhom hija mitluba, jew li r-rappreżentanti tagħha se jkunu preżenti u, fejn ikun xieraq, li l-partecipazzjoni tagħhom

hija mitluba. Din l-informazzjoni tista' tingħata wkoll f'kull mument xieraq ieħor (Artikolu 11(2) u 12(3)).

39. Jekk din il-partecipazzjoni tal-partijiet jew, jekk ikun hemm tar-rappreżentanti tagħhom jew tar-rappreżentanti tal-qorti li tagħmel it-talba tkun mitluba fit-twettiq tal-kumpilazzjoni tax-xhieda, il-qorti li ssirilha t-talba tiddetermina l-kundizzjonijiet li taħthom huma jkunu jistgħu jipparteċipaw, sakemm din il-proċedura ma tkunx inkompatibbli mal-liġi ta' l-Istat Membru tal-qorti li ssirilha t-talba jew ma jkunx hemm diffikultajiet kbar prattiċi (Artikoli 11 (3), 12 (4) u 10 (3)).

40. Fil-każ li din il-proċedura tkun aċċettata, il-qorti li tagħmel it-talba tinforma lill-partijiet u, jekk ikun hemm, lir-rappreżentanti tagħhom, jew lill-qorti li tagħmel it-talba meta u fejn il-proċeduri jkunu se jsiru u, fejn ikun il-każ, il-kundizzjonijiet li taħthom huma jkunu jistgħu jipparteċipaw, permezz tal-*Formoli E* u *F* (Artikolu 11 (4) u (12 (5))).

41. Jekk dik il-possibilità tkun stipulata mil-liġi ta' l-Istat Membru tagħha, il-qorti li ssirilha t-talba xorta għandha l-possibilità li titlob il-preżenza u l-partecipazzjoni tal-partijiet u, jekk ikun hemm, tar-rappreżentanti tagħhom, fit-twettiq tal-kumpilazzjoni tax-xhieda (Artikolu 11 (5)).

d) Rifjut ta' twettiq ta' talba

d1) Dritt jew dmir ta' persuna li tirrifjuta li tixhed

42. L-Artikolu 14 jistipula li talba għas-smiġħ ta' persuna m'għandhiex titwettaq meta l-persuna kkonċernata tikklejmja

- id-dritt li tirrifjuta li tagħti xhieda jew
- li tkun projbita milli tagħti xhieda.

Il-persuna tista' tibbaża dan fuq

- il-liġi ta' l-Istat Membru tal-qorti li ssirilha t-talba; jew
- il-liġi ta' l-Istat Membru tal-qorti li tagħmel it-talba. F'dak il-każ, id-dritt irid ikun

għe speċifikat fit-talba, jew, jekk ikun neċessarju, ikun għe kkonfermat mill-qorti li tagħmel it-talba fuq rikjesta tal-qorti li ssirilha t-talba.

d2) Raġunijiet varji għar-rifjut

43. Ladarba r-Regolament għandu l-għan li jiffaċilita l-kumpilazzjoni tax-xhieda f'kazijiet li jinvolvu aktar minn pajjiż wieħed, ir-rifjut ta' talba għandha tkun assolutament l-eċċezzjoni. Jekk ikunx hemm appell kontra rifjut huwa deċiż mill-liġi nazzjonali. Ir-raġunijiet għar-rifjut huma strettament limitati. It-twertiq ta' talba jista' jkun rifjutat biss jekk:

- it-talba ma taqax taħt ir-regolament (Artikolu 1); jew
- il-qorti li ssirilha t-talba ma jkollhiex l-awtorità li tordna l-mizura mitluba (Artikolu 14 (2) b)); jew
- il-qorti li tagħmel it-talba ma tikkonformax mat-talba tal-qorti li ssirilha t-talba li timla t-talba skond l-Artikolu 8 fi żmien 30 jum minn meta l-qorti li ssirilha t-talba tkun talbitha tagħmel dan; jew
- depożitu jew avvanz ta' flus mitlub skond l-Artikolu 18(3) ma jkunx sar fi żmien sittin jum minn meta l-qorti li ssirilha t-talba tkun talbet dan id-depożitu jew avvanz ta' flus.

44. Għandu jkun innutat li t-twertiq ta' talba ma jistax ikun irrifjutat biss minhabba li skond il-liġi tal-qorti li ssirilha t-talba, qorti ta' l-istess Stat Membru jkollha guriżdizzjoni esklussiva fuq il-materja ta' l-azzjoni jew li l-liġi ta' l-Istat Membru ma tkunx tammetti d-dritt ta' azzjoni fuqha (Artikolu 14(3)).

d3) L-ebda eċċezzjoni ta' politika pubblika

45. Minbarra l-eċċezzjonijiet ta' hawn fuq, l-ebda eċċezzjoni ta' politika pubblika ("ordre public") ma tista' tiġi invokata biex tiġġustifika rifjut ta' kumpilazzjoni ta' xhieda mill-qorti li ssirilha t-talba.

d4) Konsegwenzi tar-rifjut

46. Jekk it-twettiq tat-talba jkun rifjutat mill-qorti li ssirilha t-talba għal waħda mir-raġunijiet li ssir referenza għalihom fl-Artikolu 14 (2), il-qorti li ssirilha t-talba għandha tinnotifika b'dan lill-qorti li tagħmel it-talba fi żmien 60 jum minn meta tkun waslitilha t-talba permezz tal-*Formola H* (Artikolu 14(4)).

e) Notifika ta' dewmien jew rifjut mill-Qorti li ssirilha t-talba

47. Jekk il-qorti li ssirilha t-talba ma tkunx f'pożizzjoni li twettaq it-talba fi żmien 90 jum minn meta din taslilha, hija għandha tinforma b'dan lill-qorti li tagħmel it-talba, permezz tal-*Formola G*. Meta tagħmel dan, ir-raġunijiet għad-dewmien għandhom jingħataw flimkien ma' stima taż-żmien li l-qorti li ssirilha t-talba tkun tqis li għandha bżonn sabiex twettaq it-talba (Artikolu 15).

48. Jekk il-qorti li tagħmel it-talba tkun talbet lill-qorti li ssirilha t-talba sabiex tuża t-teknoloġija tat-telekomunikazzjoni għat-twettiq tal-kumpilazzjoni tax-xhieda, b'mod partikolari billi tuża l-vidjokonferenzi u t-telekonferenzi, l-Artikolu 10 (4) jistipula li t-talba għandu jkun fiha din id-domanda (bl-użu tal-*Formola A*).

f) Proċedura wara t-twettiq tat-talba

49. Meta l-qorti li ssirilha t-talba tkun wettqet it-talba, hija tibgħat id-dokumenti li jistabbilixxu t-twettiq mingħajr dewmien lill-qorti li tagħmel it-talba u, fejn ikun xieraq, tirritorna d-dokumenti li jkunu ġew irċevuti mingħand il-qorti li tagħmel it-talba. Id-dokumenti għandhom ikunu akkumpanjati minn konferma tat-twettiq permezz tal-*Formola H* (Artikolu 16).

C. *Kumpilazzjoni diretta ta' xhieda mill-qorti li tagħmel it-talba (Artikolu 17)*

50. Ir-Regolament jippermetti lill-qorti ta' l-Istat Membru li tiġbor xhieda direttament fi Stat Membru ieħor. Artikolu 17 tar-Regolament jindika l-kundizzjonijiet u l-limiti ta' dan il-metodu ta' kumpilazzjoni ta' xhieda (ara l-Anness III).

51. Il-proċedura li għandha tiġi applikata hija din li ġejja: Il-qorti li tagħmel it-talba għall-kumpilazzjoni ta' xhieda direttament fi Stat Membru ieħor tissottometti t-talba tagħha lill-Korp Ċentrali jew lill-Awtorità Kompetenti li ssir referenza għalihom fl-Artikolu 3(3) ta' dak l-Istat membru, permezz tal-*Formola I* (Artikolu 17 (1)). Fi żmien 30 jum minn meta jkun irċieva t-talba, dak il-Korp ċentrali jew l-Awtorità Kompetenti għandhom jinfurmaw lill-qorti li tagħmel it-talba jekk it-talba tagħha tkunx giet aċċettata u, jekk ikun neċessarju, taħt liema kundizzjonijiet skond il-liġi tagħha dan it-twettiq għandu jsir, permezz tal-*Formola J* (Artikolu 17 (4)).

52. B'mod partikolari, dawn l-awtoritajiet jistgħu jallokaw qorti ta' l-Istat Membru tagħhom sabiex tiegħu sehem fit-twettiq tal-kumpilazzjoni tax-xhieda sabiex tkun żgurata l-applikazzjoni korretta ta' l-Artikolu 17 u b'mod partikolari tal-kundizzjonijiet fl-Artikolu 17 (4).

53. Il-Korp Ċentrali jew l-Awtorità Kompetenti ta' l-Istat li ssirlu t-talba jistgħu jirrifjutaw il-kumpilazzjoni diretta tax-xhieda biss jekk (Artikolu 17 (5)):

- it-talba ma tkunx tinkludi l-informazzjoni kollha neċessarja skond l-Artikolu 4 (*Formola A*);
- it-talba ma taqax taħt ir-regolament (Artikolu 1);
- il-kumpilazzjoni diretta ta' xhieda mitluba tmur kontra l-prinċipji fundamentali tal-liġi fl-Istat Membru tagħha. Dan ir-Regolament ma jiddefinixxix dawk il-prinċipji.

54. Il-kumpilazzjoni diretta tax-xhieda mill-qorti li tagħmel it-talba tista' ssejtn biss jekk tkun tista' titwettaq fuq bażi volontarja mingħajr il-bżonn ta' miżuri ta' sfurzar (Artikolu 17 (2)). Għaldaqstant, fejn il-kumpilazzjoni diretta tax-xhieda tinvolvi s-smiegħ ta' persuna, il-qorti li tagħmel it-talba għandha tinforma lill-persuna li t-twettiq se jsir fuq bażi volontarja.

55. Bla ħsara għall-kundizzjonijiet skond il-liġi ta' l-Istat Membru li ssirlu t-talba (ara Artikolu 17 (4)), il-qorti li tagħmel it-talba għandha twettaq it-talba skond il-liġi tagħha

(Artikolu 17 (6)). Il-kumpilazzjoni ta' xhieda għandu jitwettaq minn membru tal-persunal ġudizzjarju jew minn kwalunkwe persuna oħra bħal espert, uffiċjal konsulari jew diplomatiku jew kummissarju, li jkun appuntat, skond il-liġi ta' l-Istat Membru tal-qorti li tagħmel it-talba.

D. Regoli dwar l-applikazzjoni ta' mezzi moderni ta' komunikazzjoni

56. Il-mezzi moderni ta' komunikazzjoni huma ta' importanza konsiderevoli għall-applikazzjoni mingħajr xkiel tar-Regolament sabiex jinkiseb l-għan tiegħu li tkun garantita kumpilazzjoni ta' xhieda effiċjenti u mingħajr dewmien fl-Unjoni Ewropea. Ir-Regolament jistipula li l-qorti li tagħmel it-talba tista' titlob lill-qorti li ssirilha t-talba sabiex tuża t-teknoloġija tat-telekomunikazzjoni għat-twettiq tal-kumpilazzjoni tax-xhieda, b'mod partikolari bl-użu tal-vidjokonferenzi u t-telekonferenzi, l-Artikolu 10 (4). Jekk, madankollu, il-qorti li tagħmel it-talba tkun trid li jkollha r-responsabbiltà għall-kumpilazzjoni tax-xhieda, jkunu japplikaw ir-regoli fl-Artikolu 17 dwar il-kumpilazzjoni diretta tax-xhieda u tkun meħtieġa awtorizzazzjoni mill-Istat Membru li ssirlu t-talba. Ir-Regolament jistipula li l-korp ċentrali jew l-awtorità kompetenti għandha tinkoraġġixxi l-użu tat-teknoloġija tal-komunikazzjoni (Artikolu 17 (4)).

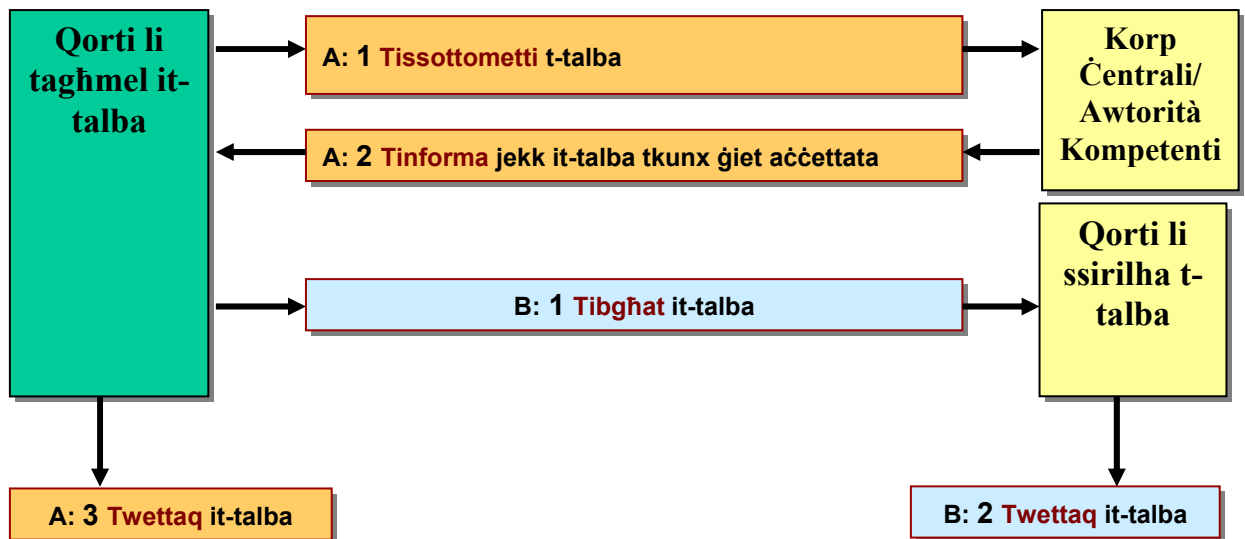
57. Pereżempju, fil-każ tas-smiġh ta' xhud, it-teknoloġija tal-komunikazzjoni tista' tintuża mill-qorti li jkollha r-responsabbiltà li tikkumpila x-xhieda (i.e. mill-qorti li ssirilha t-talba skond l-Artikolu 10(4) jew mill-qorti li tagħmel it-talba skond l-Artikolu 17). F'dak il-każ, qorti oħra li ma jkollhiex ir-responsabbiltà għall-kumpilazzjoni tax-xhieda (jiġifieri l-qorti li tagħmel it-talba skond l-Artikolu 12(3) jew il-qorti assenjata mill-korp ċentrali jew l-awtorità kompetenti skond l-Artikolu 17(4)) tista' tipparteċipa fis-smiġh permezz tat-teknoloġija tal-komunikazzjoni. Kif intqal aktar 'il fuq (§14), dan jista' jfisser ukoll li l-qorti li ma jkollhiex ir-responsabbiltà għall-kumpilazzjoni tax-xhieda tistaqsi mistoqsijiet lil xhud waqt smiġh jekk taqbel ma' dan il-qorti li jkollha r-responsabbiltà għall-kumpilazzjoni tax-xhieda.

58. L-Istati Membri fil-futur għandhom jipprovdu informazzjoni dwar f'liema qradi jistgħu jintużaw il-vidjokonferenzi u t-telekonferenzi. Din l-informazzjoni se titpoġġa

għad-dispożizzjoni fl-Atlas.

59. Il-qorti li tagħmel it-talba għandha taċċetta t-talbiet sabiex tintuża t-teknoloġija tal-komunikazzjoni sakemm dan ma jkunx inkompatibbli mal-liġi tagħha stess jew ma jkunx hemm diffikultajiet kbar prattiċi. It-tieni raġuni għar-rifjut hija fil-prattika l-aktar waħda relevanti għaliex il-biċċa l-kbira tal-qrati fl-Istati Membri għadhom ma kisbux faċilitajiet sabiex jiġbru x-xhieda b'mezzi moderni ta' komunikazzjoni, b'mod partikolari bil-vidjokonferenzi jew it-telekonferenzi. Ir-Regolament jistipula, madankollu, li jekk ma jkunx hemm aċċess għal dawn il-mezzi tekniċi fil-qorti li tagħmel it-talba jew fil-qorti li ssirilha t-talba, dawn il-mezzi jistgħu jitpoġġew għad-dispożizzjoni mill-qrati bi ftehim reċiproku.

Anness I: Metodi tal-Kumpilazzjoni ta' Xhieda

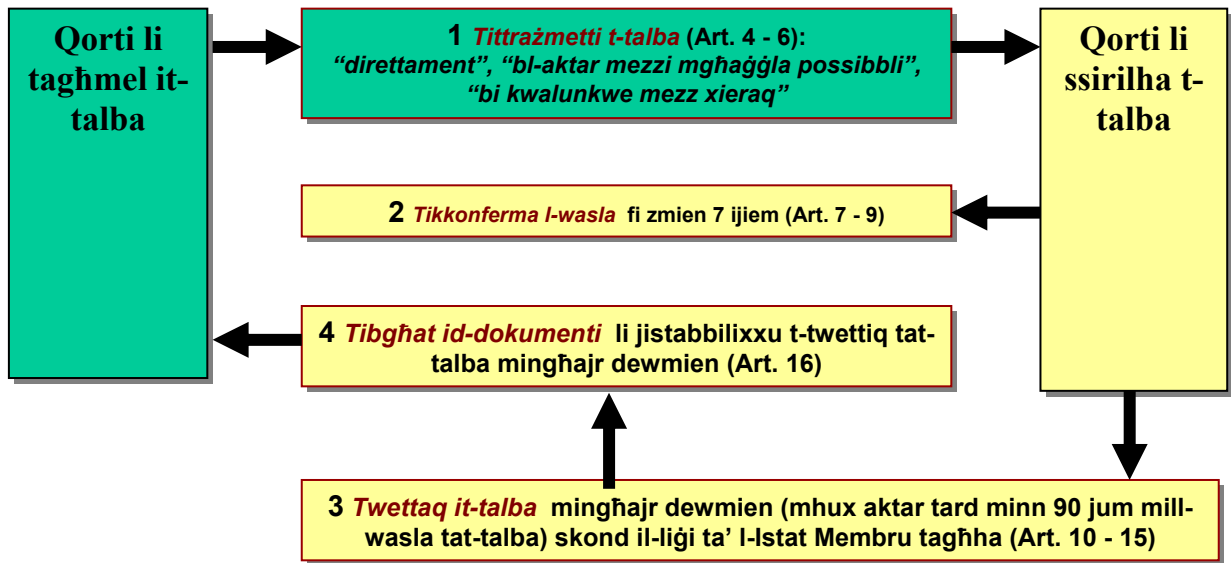

Spjegazzjoni:

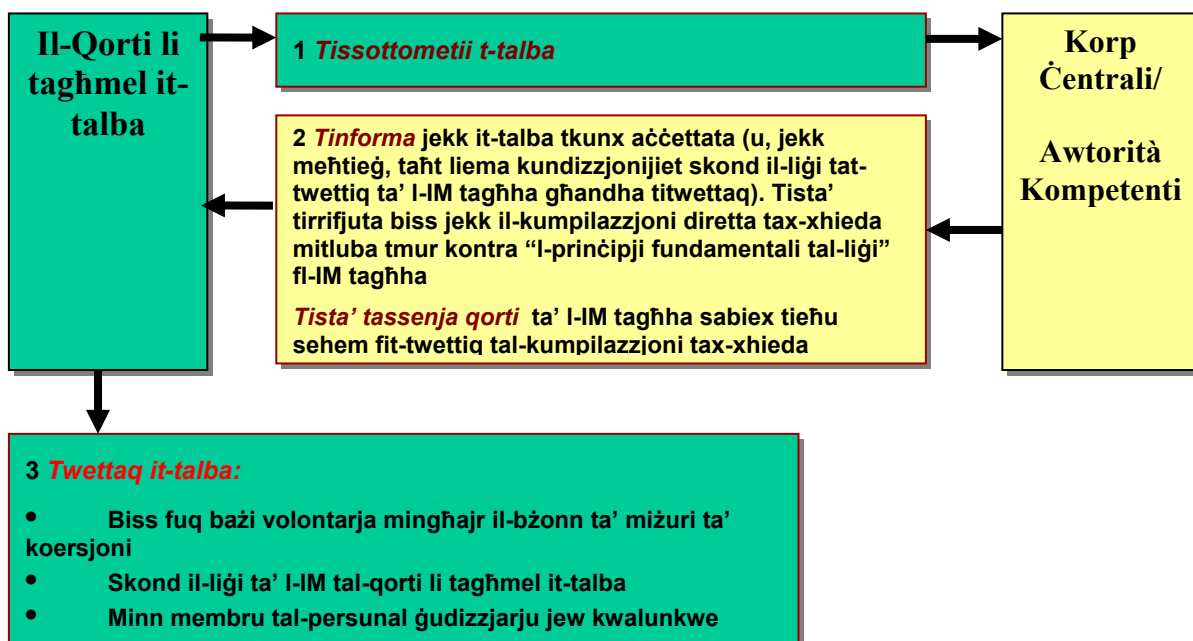
A. Kumpilazzjoni Diretta ta' Xhieda (Artikolu 17)

B. Kumpilazzjoni ta' xhieda mill-qorti li ssirilha t-talba (Artikoli 4 – 16)

Anness II: Talba lill-Qorti Kompetenti

Annex III: Kumpilazzjoni Diretta ta' Xhieda (Artikolu 17)

Anness IV: Forom Standard (Anness)

A: Talba għall-kompilazzjoni ta' xhieda

B: Irċevuta għat-talba

C: Talba għal informazzjoni addizzjonali għal kompilazzjoni tax-xhieda

D: Irċevuta tad-depożitu jew avvanz ta' flus

E: Notifika dwar talba għal proċeduri speċjali u/jew għall-użu ta' teknoloġiji tal-komunikazzjoni

F: Notifika tad-data, il-ħin, il-post tat-twettiq tal-kompilazzjoni ta' xhieda u kundizzjonijiet tal-partecipazzjoni

G: Notifika ta' dewmien

H: Informazzjoni dwar ir-riżultat tat-talba

I: Talba għall-kompilazzjoni diretta tax-xhieda

J: Informazzjoni mill-korp ċentrali/awtorità kompetenti